

تاریخ پزشکی

داروسازی، دندانپزشکی و دامپزشکی

جلد پنجم

این اثر ترجمه‌ای است از

Histoire de la Médecine, de la pharmacie,
de l'art dentaire et de l'art vétérinaire

مترجمان:

مرتضی ثاقب‌فر

بابک ارشادی

دکتر علی پزشکیور مستثنی

پوله، ژاک

Poulet, Jacques

تاریخ پزشکی، داروسازی، دندان پزشکی و دام پزشکی / ژاک پوله، ژان-شارل سورنیا، مارسل مارتینی؛ مترجمان مرتضی ثاقب فر، علی پزشکیور مستثنی، منصور شمس؛ ویراستار علمی علی احسان حیدری... [و دیگران]؛ ویراستار ادبی اصغر اسمعیلی تازه کندی؛ زیر نظر گروه علوم پزشکی بنیاد. - تهران: بنیاد دانشنامه نگاری ایران، ۱۳۸۸ -

ج: مصور (رنگی). - (کتابخانه بنیاد دانشنامه نگاری ایران؛ ۳۶، ۴۰، ۴۱، ۴۴)

ISBN: 978-964-5515-01-3 (ج ۵) ISBN: 978-964-5515-14-8 (دوره) ۳۰۰,۰۰۰ ریال

عنوان اصلی: Histoire de la Médecine, de la pharmacie, de l'art dentaire et de l'art vétérinaire

ج: مترجمان مرتضی ثاقب فر، بابک ارشادی، علی پزشکیور مستثنی؛ ویراستار علمی کامیاب بنی هاشمی، ریما مرشد؛ ویراستار ادبی فرهاد دیناری.

ج: ۵. (چاپ اول: ۱۳۹۱) (فپا)

کتابنامه

واژه نامه

۱. پزشکی - تاریخ الف. سورنیا، ژان-شارل، ۱۹۱۷-م. Sournia, Jean-Charles ب. مارتینی، مارسل، ۱۸۹۷-م. Mariny, Marcel

ج. ثاقب فر، مرتضی، ۱۳۲۱-، مترجم د. پزشکیور مستثنی، علی، ۱۳۰۴-، مترجم ه. شمس، منصور، ۱۳۰۳-، مترجم

و. حیدری، علی احسان، ۱۳۴۵-، ویراستار علمی ز. اسمعیلی تازه کندی، اصغر، ۱۳۵۶-، ویراستار ادبی

ح. بنیاد دانشنامه نگاری ایران. گروه علوم پزشکی ط. عنوان

۱۳۸۸ ۲ ت ۹ پ/ R131/ ۶۱/۹

کتابخانه ملی ایران ۱۷۶۸۸۵۴

حق چاپ برای بنیاد دانشنامه نگاری ایران محفوظ است.

تاریخ پزشکی، داروسازی، دندان پزشکی و دام پزشکی (جلد پنجم)

مترجمان: مرتضی ثاقب فر، بابک ارشادی، دکتر علی پزشکیور مستثنی

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۳۰۰,۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: تندیس نقره ای

ISBN: 978-964-5515-51-3 (vol. 5)

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۵۱۵-۵۱-۳ (ج ۵)

ISBN: 978-964-5515-14-8 (vol.set)

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۵۱۵-۱۴-۸ (دوره)

بنیاد دانشنامه نگاری ایران

نشانی: تهران، سعادت آباد، بلوار فرهنگ، خیابان معارف، بن بست دانش، پلاک ۱

تلفن: ۲۲۱۲۹۸۴۳-۴ نمایر: ۲۲۱۲۹۸۴۰ صندوق پستی: ۴۷۸ - ۱۴۶۵۵

پست الکترونیکی: info@iecf.ac.ir پایگاه الکترونیکی: www.iecf.ac.ir

زیر نظر گروه علوم پزشکی بنیاد

مترجمان

مرنضی ثاقب فر
بابک ارشادی
دکتر علی پزشکیور مستشفی

مدیران، اعضا و همکاران علمی و اجرایی بنیاد

معاونت پژوهشی: دکتر حسن ابراهیمی
مدیریت پژوهشی: دکتر میثم عربی
ویراستاران علمی: دکتر کامبیز بنی هاشمی، دکتر ریمه مرشد
ویراستار ادبی: فرهاد دیناری
ویراستار تطبیقی: سولماز مدرس
ویراستار صوری و کارشناس امور پژوهشی: سعیده سلامت
نمایه ساز و برگردان فارسی برخی یادداشت های ذیل تصاویر: میترا اوحدیان
پردازش تصاویر و ناظر چاپ: ربابه ابوطالبی
حروفچین و صفحه آرا: سهیلا شمس الله
نمونه خوانی: شیده شهریار، مرضیه نیکوکار،
نسترن گلریز، سریر کریمی، میترا اوحدیان

«هو العلیم»

نامه بنیاد

تاریخ پزشکی آینده تمام‌نمای تلاش آدمی در طول تاریخ است. شاید در هزاره سوم با توجه به تخصص‌گرایی عجیب به نظر می‌رسد که یک پزشک هم جراحی کند. هم به درمان امراض داخلی و بیماری‌های مختلف اندام‌ها بپردازد. اما با نگاه به هزاره‌های گذشته درمی‌یابیم که چنین امری متداول و بدیهی بوده است و پزشکان با توجه به اینکه با جان و اسرار مردم سروکار داشته‌اند، از دیرباز از قداست و احترام خاصی برخوردار بوده‌اند و به همین منظور سوگندنامه‌های پزشکی به مثابه اولین منشورهای اخلاقی حرفه‌ای شکل گرفتند. مجموعه حاضر با عنوان تاریخ پزشکی، داروسازی، دندانپزشکی و دامپزشکی به پیشینه تاریخی علم پزشکی در قرون و تمدن‌های مختلف تا زمان تألیف کتاب می‌پردازد. ترجمه این مجموعه هشت جلدی را که به زبان فرانسوی است، شادروان استاد فرزانه احمد بی‌شک در بنیاد دانشنامه‌نگاری ایران (بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی سابق) آغاز کردند که پس از وقفه‌ای چندساله با توجه به اهمیت موضوع و جای خالی آن در کتابخانه‌های پزشکی کار مجدداً ادامه یافت و پس از چاپ چهار جلد از این مجموعه، اینک جلد پنجم آن در سایه تلاش جمعی از فرهیختگان و پزشکان برای بهره‌برداری عموم علاقه‌مندان و دانشجویان پزشکی، به‌ویژه دانشجویان دوره‌های تخصصی طب سنتی آماده شده است.

بنیاد دانشنامه‌نگاری ایران بر سر آن است که در ادامه راه روشنی که آن عالم فرزانه، روان‌شاد استاد احمد بی‌شک، فرا راهمان ترسیم کرده است، با تألیف، تدوین و ترجمه آثار مرجع و دانشنامه‌های گوناگون در جهت فرهیختگی و افزونی پیکره علوم در کشور نقشی ایفا کند. قرار هم نیست که این بنیاد تنها متولی تدوین و تألیف و ترجمه این آثار باشد، اما عزم راسخ داریم با محققان و استادان فاضل و سترگی که در زمانه خود سراغ داریم و با یاری حضرت حق (سبحانه تعالی) برخی از کمبودها را جبران کنیم. با خبر مسرت‌بار انجام ترجمه مجموعه هشت جلدی تاریخ پزشکی که تاکنون پنج جلد نخست آن به زیور چاپ آراسته شده است، انشاءالله این نیاز را تا حدی رفع خواهیم کرد.

در پایان بر خود لازم می‌دانم از سرکار خانم دکتر دیهیم به‌خاطر زحماتشان در امر داوری این جلد سپاسگزاری کنم.

منوچهر اکبری

رئیس بنیاد دانشنامه‌نگاری ایران

فهرست مطالب

۱	بستری کردن بیماران در فرانسه نویسنده: مارسل کاندیل مترجم: مرتضی ثاقب‌فر
۵۳	تاریخ شکسته بندی و ضربه شناسی نویسنده: ا. واندراک مترجم: مرتضی ثاقب‌فر
۱۳۵	داروسازی (از قرن سوم میلادی تا دوران معاصر) نویسنده: ژرژ دیلمان مترجم: بابک ارشادی
۲۰۹	فن دام پزشکی (از قرون وسطا تا پایان قرن هجدهم میلادی) نویسنده: امانوئل لوکلنش مترجم: بابک ارشادی
۲۷۳	تاریخ علوم دستگاه گوارش نویسنده: پیر هیلمان مترجم: علی پزشکیور مستثنی
۳۲۹	تاریخ بافت شناسی نویسنده: کریستیان ژيرو مترجم: مرتضی ثاقب‌فر
۴۰۳	تاریخ جنین شناسی نویسنده: کریستیان ژيرو مترجم: علی پزشکیور مستثنی
۴۵۹	واژه نامه
۴۷۹	فهرست اعلام
۵۳۱	فهرست کتاب‌ها